

J. R. Mulder

ritmeester der cavalerie

Verkenningseenheden

De indeling van verkenningseenheden in het Eerste Legerkorps wordt op dit moment gewijzigd. De brigadeverkenningseenheden zijn uit de organisatie van de pantser(infanterie)brigades verdwenen. Ook het lichte verkenningsbataljon wordt opgeheven. De brigades krijgen een verkennerspeloton en het aantal verkenningsbataljons op legerkorpsniveau wordt uitgebreid tot vier.

Hebben we ze nog wel nodig, die verkenningseenheden? Deze vraag komt nog wel eens naar voren. We gaan toch niet meer voorwaarts, we verkennen toch niet meer! Daarbij komt nog, zo wordt dan aangevoerd, dat we tegenwoordig andere middelen hebben die beter en sneller kunnen verkennen. Middelen zoals satellieten, drones, luchtstrijdkrachten e.d.

In dit artikel wordt ingegaan op het belang van verkenningseenheden, die speciaal zijn uitgerust en opgeleid om verkenningen over de grond uit te voeren. Daarna zal per organisatieniveau worden aangegeven welke verkenningseenheden beschikbaar zijn, wat daarmee kan en moet worden gedaan, en wat niet ermee moet worden gedaan. Het artikel beperkt zich tot de situatie bij het Eerste Legerkorps.

Verkenningseenheden nodig?

Om zijn gevechtseenheden op de juiste tijd en plaats, met de vereiste gevechtskracht, te kunnen inzetten, heeft een commandant informatie nodig. Het gevechtveld van de toekomst zal onduidelijk, verwarrend, zelfs chaotisch zijn. Een commandant kan de verbinding met zijn gevechtseenheden tijdelijk kwijtraken, de vijand kan snel ageren en reageren, de situatie kan enkele uren later volledig zijn gewijzigd. Om toch goede beslissingen te kunnen nemen, dient een commandant voortdurende informatie te hebben, informatie die up-to-date is en blijft. „To be effective, the commandant

must know the battle-field”, heet het in de Amerikaanse gevechtshandleiding [1]. Al veel eerder werd het belang van gevechtsveldinformatie onderkend: „If you know the enemy and know yourself, you need not fear a hundred battles”, schreef Soen Tsoe in 500 voor Christus [2].

Om die informatie te krijgen, dient een commandant verkenningen te laten uitvoeren. Verkennen omvat, volgens ons militaire woordenboek [3], „verrichtingen welke ten doel hebben, gegevens te verzamelen over vijand, eigen troepen, terrein, weer en/of hulpbronnen”. Verkennen is niet alleen vóór een eenheid uitgaan die opmarcheert. Verkennen gebeurt in feite ook in het achtergebied van een eenheid die verdedigt. Het bewaken van een terreinstrook of het beveiligen van een object valt ook onder verkennen. Er bestaat overigens een wisselwerking tussen verkennen en beveiligen: verkennen heeft een zekere mate van beveiliging tot gevolg, beveiligen kan alleen effectief worden uitgevoerd als verkenningen plaatsvinden.

Er bestaat een groot aantal eenheden, dat kan verkennen en gegevens kan verzamelen, gegevens die inlichtingen kunnen worden. In de artilleriekanaalen zijn het de voorwaartse waarnemers en de technische doelopsporingsmiddelen die met name doelinformatie verzamelen. Op het niveau van divisie en legerkorps komen gegevens verder van de tactische luchtstrijdkrachten, van de helikopters van de Groep Lichte Vliegtuigen, van de waarnemings- en verkenningscompagnie en in de toekomst van drones en van elektronische oorlogvoering (eov). Ook de Militaire Inlichtingendienst-compagnie levert informatie via de krijgsgevangenenonderzoek- en de terreinanalyseploegen. En uiteraard leveren de gevechtseenheden in voorste lijn, met name de compagnieën en de eskadrons in de voorste opstellingen, eveneens gegevens over terrein en vijand.

Al deze inlichtingenverzamelorganen hebben hun beperkingen: tijdens periodes van verminderd zicht (nacht, mist) neemt de waarde van drones af. De eov levert weinig op als de vijand zich elektronisch stil houdt. De waarnemingsposten van de waarnemings- en verkenningscompagnie zijn stationair en kunnen een bewegende vijand op het gevechtveld niet blijven volgen. Luchtfoto's geven een prima momentopname, maar vertellen niet hoe de situatie ter plaatse een uur later is. Onze heli's zijn erg kwetsbaar en vooralsnog niet 's nachts inzetbaar. En de informatie van de eenheden in voorste lijn heeft weinig ruimtelijke diepte, zij kijken tegen de voorste vijandelijke eenheden aan en niet erachter.

Daarmee blijft een aantal situaties over, waarin alleen door gespecialiseerde grondverkenningen klaarheid kan worden verschaft. Zo kunnen verkenningseenheden:

- in front van een eenheid verkenningen uitvoeren, waarbij een onderkende vijand 24 uur per dag onder waarneming kan worden gehouden, bij nacht en bij mist, en als de vijand zich verplaatst;
- de doorgebroken vijand opzoeken en onder voortdurende waarneming houden;
- opmarswegen verkennen voor de inzet van reserves;
- de terreindelen bewaken waar geen eigen gevechtseenheden optreden.

Heeft een verkenningseenheid voldoende gevechtskracht (van huis uit in de organisatie of speciaal voor een opdracht toebedeeld), dan kan zij ook beveiligen of tijdelijk als tank- of pantserinfanterie-eenheid optreden. Verkenningseenheden kunnen deze taken uitvoeren omdat ze:

- snel, beweeglijk en terreinvaardig zijn;
- een flexibele organisatie hebben;
- over goede waarnemingsmiddelen en verbindingsmiddelen beschikken;
- daarvoor speciaal zijn opgeleid en daarmee een mentaliteit voor dit soort opdrachten hebben ontwikkeld.

De aanwezigheid en een juist gebruik van verkenningseenheden kunnen een commandant onaangename verrassingen op het gevechtveld besparen. Zij kunnen klaarheid verschaffen in onduidelijke situaties, vóór en tijdens het gevecht.

Bovendien kan een juiste inzet van verkennings-

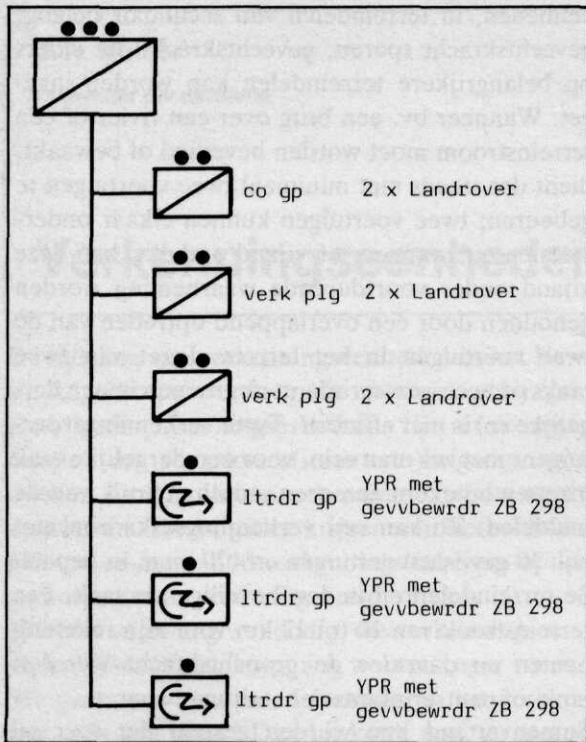
eenheden, in terreindelen van secundair belang, gevechtskracht sparen, gevechtskracht die elders op belangrijkere terreindelen kan worden ingezet. Wanneer bv. een brug over een rivier of een terreinstroom moet worden beveiligd of bewaakt, dient dat steeds met minimaal twee voertuigen te gebeuren; twee voertuigen kunnen elkaar ondersteunen en, wanneer er vijand opduikt, kan deze vijand onder voortdurende waarneming worden gehouden door een overlappend optreden van de twee voertuigen in het terrein. Inzet van twee tanks of twee pantserinfanteriegroepen in een dergelijke rol is niet efficiënt. Twee verkenningsvoertuigen, met zes man erin, voor een dergelijke taak inzetten betekent een economisch gebruik van de middelen. Zo kan een verkenningseskadron met zijn 30 gevechtsvoertuigen en 170 man, in bepaalde terreindelen en in een beveiligende taak, een terreinstroom van 10 tot 12 km voor zijn rekening nemen en daarmee de gevechtskracht van een tank- of pantserinfanteriebataljon uitsparen.

Samenvattend kan worden gesteld dat speciaal uitgeruste en opgeleide verkenningseenheden, die op de grond opereren, noodzakelijk zijn voor iedere commandant. Ze kunnen in belangrijke mate bijdragen tot een volledige informatiestroom naar de commandant omtrent de situatie op het gevechtveld (verkenning). Een juist en een economisch gebruik van de verkenningsmiddelen geeft meer waarborgen voor een met succes uitvoeren van de hoofdplicht en spaart gevechtskracht in terreindelen van secundair belang (beveiligen/bewaken).

Bataljon

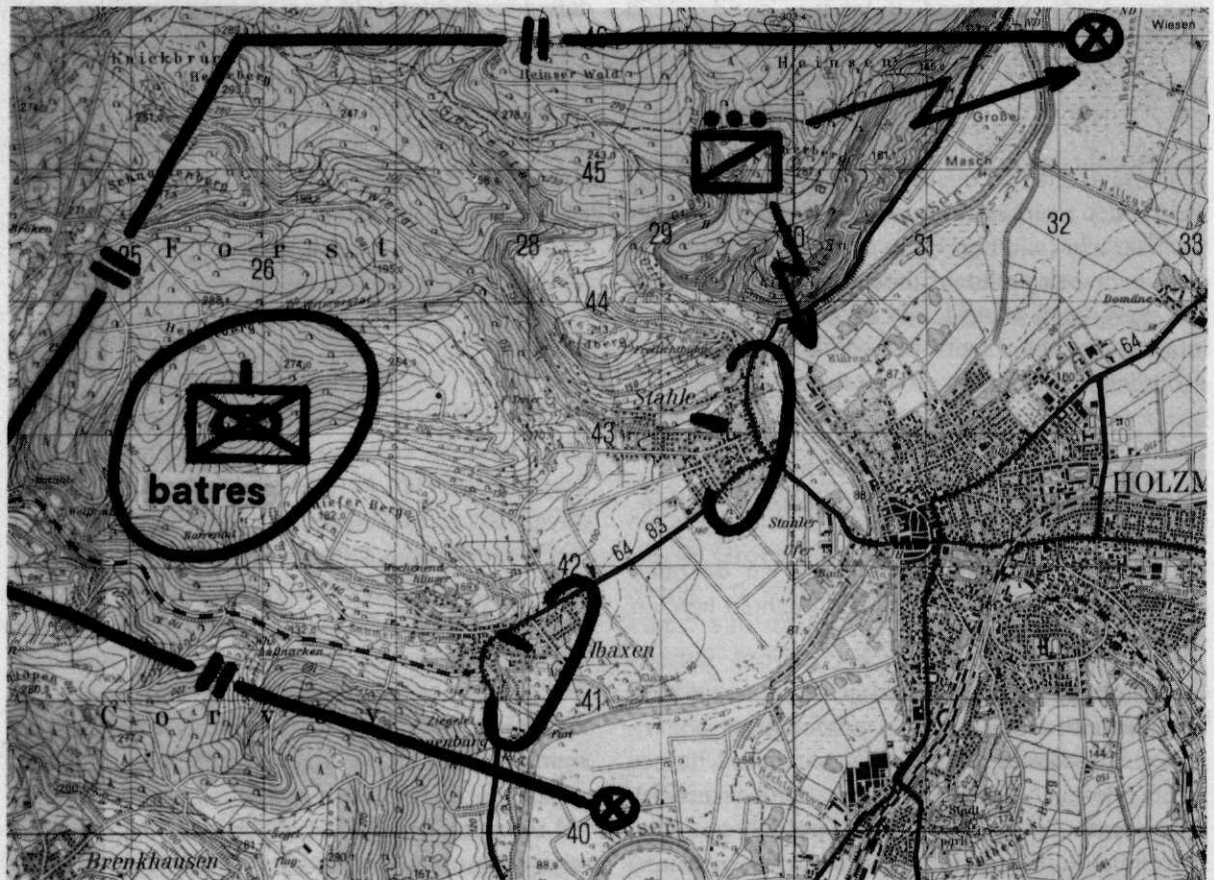
Elk tank- en pantserinfanteriebataljon bij het Legerkorps heeft organiek een verkenningspeloton. Bij beide soorten bataljons is de organisatie van dit peloton identiek (zie verder afb. 1).

Het voorschrift dat de commandant en staf van een tank- of pantserinfanteriebataljon dient te hanteren, is VS 7-210, het pantserinfanteriebataljon, of VS 17-131, het tankbataljon. VS 7-210 is enigszins verouderd, op enkele plaatsen in dit voorschrift wordt nog gesproken over de bataljonsverkenningsgroep. Een nieuwe druk van dit voorschrift wordt op korte termijn verwacht. VS 17-131 is van recente datum (1983). Wanneer een bataljonscommandant dit voorschrift erop naslaat,

Afb. 1 Het bataljonsverkenningsspeloton

Afb. 2 Mogelijke inzet van het bataljonsverkenningsspeloton

zal hij vaak echter niet ertoe komen zijn verkenningsspeloton in te zetten. In het hoofdstuk over de aanval wordt het verkenningsspeloton immers alleen genoemd in het kader van de flankbeveiliging. Voor verkennen wordt het peloton blijkbaar niet gebruikt. Bij de verdediging staat dat „ten behoeve van de uitvoering van de tegenaanval zoveel mogelijk gegevens over de vijand bekend moeten zijn”. Het bataljonsverkenningsspeloton wordt echter in het gehele hoofdstuk niet genoemd, zelfs de mogelijkheid de routes voor de tegenaanval tot de startlijn te verkennen moet de bataljonscommandant zelf onderkennen. Alhoewel bij het vertragend gevecht het optreden van het verkenningsspeloton in figuur 11-2 getekend staat, wordt het peloton verder in de tekst niet genoemd. Het kenmerk van een ontmoetingsgevecht is dat er onvoldoende gegevens over de vijand bekend zijn. Toch wordt in het hoofdstuk „ontmoetingsgevecht” de inzet van het bataljonsverkenningsspeloton om die ontbrekende gegevens zo snel mogelijk te verzamelen, niet genoemd. Wel wordt het peloton genoemd in onderwerpen als: het verplaatsen van de bataljonscommando-

post, de beveiliging van het verzamelgebied, het gevechtsweldebewakingsplan e.d.

Het verkenningspeloton in het tank- en pantserinfanteriebataljon heeft nadelen: het zijn ongepantserde wielvoertuigen met een zeer lichte bewapening. Toch is het verkenningspeloton het middel in handen van de bataljonscommandant om verkenningen uit te voeren: bij de aanval, bij de verdediging, bij het vertragen maar zeker bij het ontmoetingsgevecht. In de bataljonsvoorschriften wordt echter tot nu toe onvoldoende gewezen op de inzetmogelijkheden van het bataljonsverkenningpeloton.

Ook de praktijk bij het legerkorps is, dat veel tank- en pantserinfanteriebataljons het verkenningpeloton uitsluitend gebruiken voor de beveiliging van de commandopost, het verzamelgebied en dat soort zaken. Elke commandant van een tank- en pantserinfanteriebataljon zou zich moeten realiseren dat hij daarmee zijn enige verkenningselement onvoldoende benut. Dit peloton is snel, flexibel, beschikt over goede waarnemings- en verbindingsmiddelen, is opgeleid om te verkennen en te bewaken. Een mogelijke inzet van het bataljonsverkenningpeloton, zoals die nog in geen enkel bataljonsvoorschrift staat en ook in de praktijk bij 1 Lk veel te weinig wordt toegepast, is de volgende.

Een pantserinfanteriebataljon verdedigt op de westoever van de Weser, pal west van Holzminden (zie afb. 2). Het bataljonsvak is ruim 5 km breed. De bataljonscommandant verdedigt met twee compagnieën voor en één achter. De beide voorcompagnieën richten steunpunten in, in Stahle en Albaxen. Het noordelijke deel van het bataljonsvak, omgeving Kiekenstein-Ascherberg, wordt niet als een vijandelijke naderingsmogelijkheid ingeschat gezien de geringe voortgangsmogelijkheden. Het terrein op de oostoever, noord van Holzminden, is open en leent zich voor de inzet van de gevechtsweldebewakingsradar ZB-298. Het bataljonsverkenningpeloton dient het gebied noord van Stahle te bewaken. Verder moet het peloton eventuele vijandelijke overgangspogingen te voet afwijzen. Het peloton beschikt daartoe over mitrailleur .50 en MAG en kan via het bataljonsvuursteunnet artillerievuur aanvragen.

Na het eerste gevechtscontact in de namiddag, met de gevechtsbeveiliging op de oostoever, wordt in de loop van de avond een vijandelijke aanval uit de beweging afgeslagen. In de loop van de daarop volgende nacht vinden op grote schaal infiltraties plaats. De volgende dag om 0430 uur volgt, na een voorbereidende beschieting, een aanval na voorbereiding vanuit het oord Holzminden. Door de vijandelijke artilleriebeschieting valt de lijnverbinding met het steunpunt Stahle om 0440 uur

uit. Om 0450 uur valt ook de radioverbinding met Stahle uit. Een uitgestuurde ordonnans komt in de oordrand van Stahle onder vijandelijk geweervuur en moet onverrichterzake terugkeren. Om 0500 uur meldt Albaxen dat de vijand is afgeslagen. Uit Stahle klinkt slechts zwaar mitrailleur- en geweervuur. Hoe is de situatie daar? Is versterking nodig of moet een tegenaanval worden ingezet? De bataljonscommandant heeft dringend informatie nodig over vijand en eigen troepen. Om 0505 uur krijgt het verkenningspeloton opdracht de situatie in Stahle te verkennen.

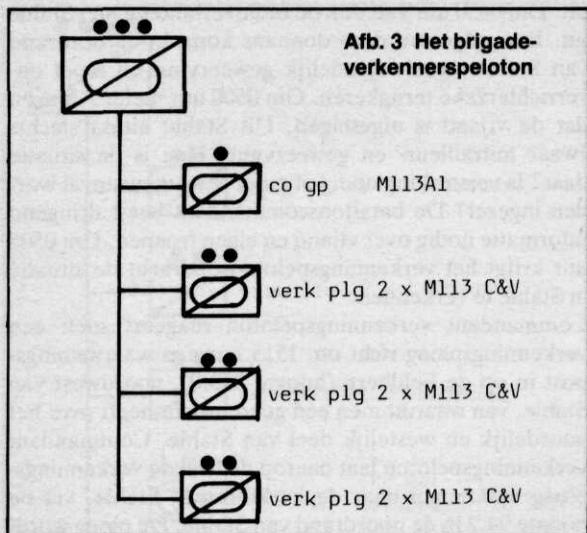
Commandant verkenningpeloton reageert snel: een verkenningploeg richt om 1515 uur een waarnemingspost in op de Feldberg (hoogte 213.0), noordwest van Stahle, van waaruit men een goed inzicht heeft over het noordelijk en westelijk deel van Stahle. Commandant verkenningpeloton laat daarop de tweede verkenningploeg verkennen naar de kerktoren in Stahle, via de hoogte 94.2 in de noordrand van Stahle. De ploeg wordt begeleid door een YPR-radar, in verband met de pantsering en de zwaardere mitrailleur .50. Twee YPR's radar bewaken verder het pelotonsvak. Het verkenningpeloton voert nu een verkenningsoopdracht uit in het kader van het verdedigend gevecht van een pantserinfanteriebataljon.

Om 0530 uur meldt commandant verkenningpeloton dat hoogte 94.2, in de noordrand van Stahle, is bezet door vijand, sterkte ca. 40 man. De verkenningploeg omtrekt via het westen terwijl de YPR (vuur)contact onderhoudt met de vijand. Om 0545 uur maakt de verkenningploeg contact met de CSM van de compagnie. Deze meldt dat . . .

Dit voorbeeld toont aan dat het verkenningpeloton bij een tank- of pantserinfanteriebataljon bewakings- en verkenningsoopdrachten kan uitvoeren, ook wanneer het bataljon het verdedigend gevecht voert. In de bataljonsvoorschriften zouden deze inzetmogelijkheden meer expliciet kunnen worden aangegeven. Uit het voorbeeld blijkt ook dat het wenselijk is dat de verkenningvoertuigen in het verkenningpeloton in de toekomst van gepantserde voertuigen met een zwaardere bewapening worden voorzien.

Brigade

De brigade heeft sinds de reorganisatie van de verkenningseenheden een brigadeverkennerspeloton (zie afb. 3 en 4). Volgens VS 17-145, brigadeverkennerspeloton, kan dit peloton in beperkte mate bewakings- en verkenningsoopdrachten uitvoeren. Het peloton kan voor de brigade uit verkennen, wanneer de brigade deel uitmaakt van een divisie- of legerkorpstegenaanval. Bij een brigade in de verdediging kan het peloton verkenningen uitvoeren.

ren voor de inzet van de brigadereserve, het peloton kan doorgebroken vijandelijke compagnieën en bataljons opsporen en onder voortdurende waarneming houden. De brigadecommandant kan zijn verkennerpeloton inzetten om gegevens te verzamelen over vijand en terrein (deel definitieve verkenning) om daarmee tot een goed besluit te komen.

Het brigadeverkennerpeloton zal slechts in zeer beperkte mate kunnen bewaken. In het brigadevak zullen open terreindelen als potentiële vijandelijke naderingsmogelijkheden worden aangemerkt. Dáár zal de gevechtskracht van de brigade worden ingezet. De terreindelen die van secundair belang zijn en voor bewaken in aanmerking komen zijn onoverzichtelijk, minder begaanbaar; in ieder geval geen naderingsmogelijkheden: dus oorden, bossen, moeras e.d. In deze terreindelen zullen de gemiddelde waarnemingsafstanden zo'n 500 à 800 m bedragen, eerder 500 dan 800 m. Het brigadeverkennerpeloton kan met zijn drie ploegen derhalve zo'n 1,5, maximaal 2 km bewaken en dat is niet veel voor een brigadevak. De gevechtshandleiding spreekt over een brigadevak van 10 à 20 km breed, het voorschrift pantserinfanteriebataljon over een vakbreedte voor een bataljon van ca. 5 km. Bij een gemiddeld brigadevak van 12 tot 15 km en een brigade die met twee bataljons vóór optreedt, resteert zo'n 2 tot 5 km frontbreedte die minimaal dient te worden bewaakt, eigenlijk liever beveiligd. Het oude brigadeverkenningeskadron kon die 2 tot 5 km effectief *beveiligen*, het nieuwe brigadeverkennerpeloton kan die zelfde terreinstrook niet eens *bewaken*. Een zelfde re-

Afb. 4 ... bewakings- en verkenningsoopdrachten ...

kensom kan worden gemaakt ten aanzien van het brigadeachtergebied. Deze terreinstrook zal al gauw zo'n 130 km² bedragen. (De gevechtshandleiding spreekt van een brigadevak van 10 à 20 km breed — gemiddeld dus 15 — en 10 à 15 km diep; oppervlakte brigadeachtergebied is 15×12,5 km minus de bataljonsvakken van 5 bij 5). Het brigadeverkennerpeloton is ook hier niet in staat in de minimale bewakingsbehoefte van de brigade te voorzien.

Het is onjuist brigadecommandanten te dwingen middelen vrij te maken om in de minimale bewakingsbehoefte van de brigade te voorzien. Die middelen, die gevechtskracht, moeten daar blijven waar de beslissing in het gevecht wordt gezocht. Het brigadeverkennerpeloton dient meer middelen te hebben, om in de minimale bewakingsbehoefte van de brigade te voorzien. Nadere studie zal moeten aantonen wat die extra middelen moeten zijn en waar ze vandaan moeten komen. Kunnen de drie manoeuvrebataljons in de brigade uit de organisatie van hun verkenningpeloton een radar missen zodat het brigadeverkennerpeloton met drie radars wordt uitgerust? Of moet de brigade gewoon meer middelen krijgen, meer verkenningploegen, radars, sensors of iets dergelijks?

Het is overigens onjuist het brigadeverkennerpeloton tot een soort van stafwachtpeloton te maken en het alleen maar in te zetten voor het beveiligen van de brigadecommandopost. Het is weliswaar nu een klein peloton maar een brigadecommandant dient dit peloton maximaal in te zetten om te voorzien in zijn bewakings- en verkenningsbehoefte.

De divisie

Bij de Koninklijke landmacht heeft de divisie geen organieke samenstelling. Het legerkorps zal aan de divisie de noodzakelijke middelen toewijzen om een opdracht uit te voeren. Middelen zoals bri-

gades, een veldartilleriegroep, een geniebataljon. Een divisie zal een verkenningbataljon nodig hebben om te voorzien in de behoefte aan verkenning- en beveiligingscapaciteit. Het verkenningbataljon is de eerste verkenningseenheid die wij in dit artikel tegenkomen, die enige gevechtskracht heeft. Afb. 5 geeft de organisatie van het verkenningbataljon.

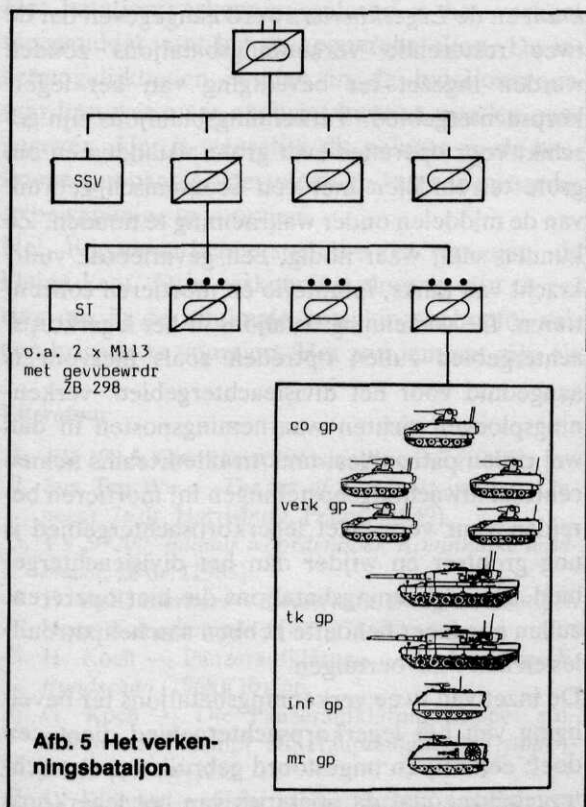
Omdat in dit bataljon gevechtskracht aanwezig is (per bataljon 18 tanks, 9 infanteriegroepen en 9 mortieren) kan dit bataljon beveiligingstaken uitvoeren en tijdelijk als pantserinfanterie- of tankbataljon optreden. Door een economisch gebruik van de middelen kan het verkenningbataljon in terreindelen van secundair belang tijdelijk gevechtskracht uitsparen. Versterking van het bataljon met o.a. artilleriewaarnemers en genie is dan wel vereist. Toch moet een divisiecommandant ertegen waken zijn verkenningbataljon van huis uit als vierde manoeuvre-eenheid in de divisie in te zetten. Het verkenningbataljon is nl. met name geschikt om verkenning- en beveiligingstaken uit te voeren, om terreindelen te bewaken, flanken en achtergebied te beveiligen, doorgebroken vijand op te zoeken en onder voortdurende waarneming te houden, klaarheid te verschaffen voor de divi-

siecommandant in onduidelijke, verwarrende situaties op het gevechtveld.

In het optreden van de divisie kan het verkenningbataljon twee speciale beveiligingstaken uitvoeren: gevechtsbeveiliging voor de vóórbrigades en beveiliging van het divisieachtergebied.

Sinds het opheffen van de brigadeverkenningsekskadrons zullen de brigades tank- en/of pantserinfanterieteams als gevechtsbeveiliging inzetten. Het is een oplossing voor de brigades, wanneer een vóórbrigade tijdelijk een verkenningsekskadron van het (divisie)verkenningbataljon onder bevel krijgt voor de gevechtsbeveiliging. Hierbij moet worden opgemerkt dat de brigades op deze manier niet hun oude verkenningsekskadron terug hebben: het eskadron van het verkenningbataljon kan slechts op het brigadecommandonet inluisteren en niet op de andere vier netten van de brigade. Verder is dit eskadron niet logistiek zelfstandig; het zal voortdurend op het moederbataljon moeten terugvallen. Het gebeurt nog wel eens dat een brigadecommandant meent dat een verkenningsekskadron als gevechtsbeveiliging te weinig gevechtskracht heeft. Het eskadron krijgt dan bv. een pantserinfanteriepeloton, een tankpeloton en twee antitankpelotons onder bevel. Men zou zich dan moeten realiseren dat de „span of control” over 7 pelotons over de vakkbreedte van een brigade te veel is.

Een tweede beveiligingstaak is de beveiliging van het divisieachtergebied. Het verkenningbataljon is geschikt om op te treden over een groot gebied, het is ervoor opgeleid en uitgerust. Verkenningploegen nemen waarnemingsposten in en rijden patrouilles; tank/tirailleurteams nemen afwachtingsopstellingen in; mortieren bereiden vuur voor op belangrijke terreindelen. De vijandelijke dreiging in het divisieachtergebied is tweeledig: een luchtmobiele eenheid (een compagnie tot bataljon) die, wanneer met heli's aan de grond gezet, de gevechtskracht van een infanterie-eenheid te voet heeft; als tweede dreiging geldt een doorgestoten eenheid, een voordetachment (bataljon tot regiment) of een verkenningseenheid (regimentsverkenningcompagnie of een divisieverkenningbataljon). In beide gevallen moeten er verkenningen worden gedaan, moet er informatie worden verzameld over de locatie van de vijand, sterkte, richting van verplaatsen e.d. Bij luchtgevlante vijand zal snel met gevechtskracht moeten

Afb. 5 Het verkenningbataljon

worden gereageerd; beter één tank/tirailleurteam van een verkenningpeloton binnen een kwartier ter plaatse dan twee pelotons na een uur. Een doorgestoten vijandelijke eenheid zal moeten worden opgezocht op het chaotische gevechtveld, moeten worden afgestopt en vervolgens ingedamd.

Er wordt wel eens gesuggereerd dat een verkenningbataljon beide beveiligingstaken successievelijk kan uitvoeren: aanvankelijk de gevechtsbeveiliging met twee eskadrons en het achtergebied met één eskadron; na het terugnemen van de gevechtsbeveiliging de beveiliging van het achtergebied met drie eskadrons. Wanneer de vijand een aanval op de vrw opent, wordt de gevechtsbeveiliging tijdig teruggenomen. De eskadrons die de gevechtsbeveiliging verzorgen moeten dan de voorbataljons in de vrw doorschrijden, verplaatsen naar het divisieachtergebied, daar aangekomen van brandstof en eventueel van munitie worden voorzien en hun opstellingen innemen. Na het terugnemen van de gevechtsbeveiliging verlopen naar schatting twee tot drie uur voordat de commandant van het verkenningbataljon in het achtergebied over drie eskadrons beschikt.

Het is aannemelijk dat de vijand activiteiten ontplooit in de diepte van ons gebied, in casu het divisieachtergebied, tijdens of zeer kort na de aanval op de vrw. Dit is voor hem het gunstigst; onze divisie wordt dan gedwongen de aandacht (en mogelijk ook de middelen) te verdelen tussen de vrw en het achtergebied. In het achtergebied krijgt de commandant van het verkenningbataljon bv. te maken met een luchtmobiel bataljon, terwijl hij de beschikking heeft over slechts één eskadron. De andere twee zijn dan nog aan het verplaatsen. Dit betekent dat de divisie vooraf een duidelijke keuze moet maken: het verkenningbataljon levert of de gevechtsbeveiliging of beveiligt het divisieachtergebied. In het raamwerk voor de gevechtshandleiding 80/90 komt meer nadruk te liggen op het gebruik van de diepte van het vak voor het voeren van de verdediging. Daarmee is het (divisie)achtergebied belangrijker geworden dan het al was. Misschien moet de prioriteit voor het verkenningbataljon daarom in het divisieachtergebied liggen. Om een groot gebied als het divisieachtergebied effectief te kunnen beveiligen zal het verkenningbataljon behoefte hebben aan extra middelen om met name patrouilles in het gebied te kunnen uit-

voeren, om grote, onoverzichtelijke terreindelen onder waarneming te houden. Helipatrouilles zijn dus voor een verkenningbataljon onontbeerlijk.

Voorts heeft een verkenningbataljon problemen om bij nacht effectief een voortdurende patrouillegang uit te voeren. De rupsvoertuigen van het bataljon maken te veel lawaai en beperken de eigen auditieve waarneming. Heli's zijn bij nacht beperkt of niet inzetbaar. Het indelen van wielvoertuigen bij het verkenningbataljon zou dit probleem kunnen oplossen. Het lichte verkenningbataljon, dat wordt opgeheven, bevat een groot aantal verkenningjeps. Er zou kunnen worden overwogen deze verkenningjeps te verdelen over de vier verkenningbataljons, zodat deze een (wiel)patrouillecapaciteit bij nacht krijgen.

Het legerkorps

Na de reorganisatie beschikt het legerkorps over vier verkenningbataljons. Zoals hiervoor al is aangegeven zal elke divisie behoefte hebben aan een verkenningbataljon, zeker de vrw-divisies. Uitgaande van twee divisies aan de vrw, is het legerkorps daarmee twee verkenningbataljons „kwijt”. In allerlei publikaties, zoals de *Defensiekrant* en de *Legerkoerier*, werd aangegeven dat de twee resterende verkenningbataljons zouden worden ingezet ter beveiliging van het legerkorpsachtergebied. Verkenningbataljons zijn geschikt voor operaties over grote afstanden en om grote terreindelen met een economisch gebruik van de middelen onder waarneming te houden. Ze kunnen snel, waar nodig, een gevarieerde vuurkracht van tanks, infanterie en mortieren concentreren. De verkenningbataljons in het legerkorpsachtergebied zullen optreden zoals hiervoor is aangeduid voor het divisieachtergebied: verkenningploegen richten waarnemingsposten in dan wel rijden patrouilles; tank/tirailleurteams nemen centraal afwachtingsopstellingen in; mortieren bereiden vuur voor. Het legerkorpsachtergebied is nog grootser en wijder dan het divisieachtergebied. De verkenningbataljons die hier opereren, zullen nog meer behoefte hebben aan helipatrouilles en aan wielvoertuigen.

De inzet van twee verkenningbataljons ter beveiliging van het legerkorpsachtergebied dient een doel: een vrij en ongestoord gebruik van dat achtergebied, zodat de operaties van het legerkorps

kunnen worden ondersteund. De verkenningbataljons kunnen dat doel echter niet alleen realiseren: er is infanterie nodig om belangrijke objecten fysiek, statisch te beveiligen. Bovendien strekt zich over het legerkorpsachtergebied een verkeersleidings- en wegherstelorganisatie uit, nodig voor een vlotte afwerking van de verkeers- en vervoersstromen. Al deze elementen (verkeersleiding, wegherstel, statische infanterie en snelle verkenningbataljons) dienen op elkaar te worden afgestemd, onder eenhoofdige leiding, om dat ene doel (ongestoord gebruik van het achtergebied) te bereiken. Punt 100 van de huidige gevechtshandleiding vermeldt dat „verkenningseenheden, voor een optreden in het kader van een zelfstandige opdracht in een groot gebied, kunnen worden gegroepeerd in een zg. lichte brigade”. Naar verluidt is in het begin van de jaren '60 zo'n lichte brigade operationeel geweest. Is zo'n lichte brigade, belast met de beveiliging van het legerkorpsachtergebied, een middel om alle elementen in dat achtergebied die dat ene doel nastreven, efficiënt samen te brengen? Nader onderzoek kan dat aantonen.

Conclusie

Het bataljonsverkenningpeloton is het verkenningmiddel voor het manoeuvrebataljon. De inzetmogelijkheden zouden in de bataljonsvoorschriften wat meer expliciet kunnen worden aangegeven. Het is wenselijk dit peloton in de toekomst van pantservoertuigen en van een zwaardere bewapening te voorzien.

Het brigadeverkennerpeloton is wat aan de kleine kant. Drie verkenningploegen zijn te gering om in de minimale bewakingsbehoefte van een brigade te voorzien. Het zou jammer zijn als

de brigade dit peloton alleen zou inzetten voor de beveiliging van de brigadecommandopost. Het is het enige grondgebonden inlichtingenverzamelorgaan dat de brigade nog in eigen hand heeft; deze „oogjes” van de brigade dienen dan ook als zodanig te worden gebruikt.

De Nederlandse divisie zal zeker behoefte hebben aan een verkenningbataljon. Een divisiecommandant moet ertegen waken een verkenningbataljon van huis uit als vierde manoeuvre-eenheid in de divisie in te zetten. Het verkenningbataljon kan voor de divisie beveiligings-, bewakings- en verkenningstaken uitvoeren waarbij de schaarse middelen economisch worden ingezet. In het bijzonder kan het verkenningbataljon de gevechtsbeveiliging of de beveiliging van het divisieachtergebied verzorgen. In uitzonderingsgevallen kan het verkenningbataljon tijdelijk als pantserinfanterie- of tankbataljon worden ingezet. Het indelen van helipatrouilles bij het verkenningbataljon is gewenst. Het bataljon heeft behoefte aan wielvoertuigen om heimelijk bij nacht te kunnen optreden. Kunnen deze voertuigen van het op te heffen lichte verkenningbataljon komen?

Voor het legerkorpsachtergebied zal de inzet van twee verkenningbataljons aldaar een welkome aanvulling zijn. Het formeren van een zg. lichte brigade, waarin alle middelen zijn ondergebracht die een ongestoord gebruik van het achtergebied nastreven, zou onderwerp van studie kunnen zijn. Verkenningseenheden zijn snel, beweeglijk en terreinvaardig. Ze beschikken over goede waarnemings- en verbindingsmiddelen en over een flexibele organisatie. Ze zijn speciaal opgeleid en uitgerust om beveiligings-, bewakings- en verkenningsoopdrachten uit te voeren. Laten ze dan ook voor die taken worden ingezet!

Literatuur

1. *FM 100-5, Operations*. Washington DC (1982).
2. Sun Tzu Wu — *The art of war* (vert. uit het Chinees), 2e dr. Harrisburg, Penns. (1949).
3. *VS 2-7200, militair woordenboek Koninklijke landmacht*, 2e dr. (1983).
4. H. G. Guderian — *Panzeraufklärung im heutigen Heer. Kampftruppen 1*(1977)7.
5. H. Koch — *Panzeraufklärung — Wehrwissensch. Rundschau* (1968)(10)566.
6. G. Koch — *Die Panzeraufklärungstruppe: aufklären oder Kampf als Hauptaufgabe? Truppenpraxis* (1984)(4)251.
7. D. Klenner — *Sichern/Überwachen, im Rahmen der Verteidigung. Truppenpraxis* (1983)(9)649.
8. R. P. Busch — *The division commander's eyes and ears. Armor* (1983)(9/10)13.
9. J. L. M. van den Bergh, G. van Osch en P. C. Wijnbergen — *De toekomst van onze verkenningseenheden. Mil. Spect.* 127(1968)(7)309.
10. *VS 7-210, het pantserinfanteriebataljon* (1972).
11. *VS 17-131, het tankbataljon*, 4e dr. (1983).
12. *VS 17-145, het brigadeverkennerpeloton* (1982).
13. *VS 2-1386, gevechtshandleiding* (1968).
14. *VS 17-134, het verkenningbataljon*, 2e dr. (1983).
15. *Raamwerk het verdedigend gevecht, gevechtshandleiding 80/90*. Brief BLS nr 62.515/0, 1 mei 1984.